

Försvarmakten har behov av en vädertjänst-funktion för att tillgodose olika specificerade krav. Därvid avsätts nödvändiga medel för att uppnå erforderlig aktualitet, detaljupplösning, precision och anpassning av informationen, samt för att för funktionen ha en väl inövad krigsorganisation som med kort varsel skall kunna vara i verksamhet. Allt som med uppfyllande av dessa fordringar på ett rationellt sätt kan erhållas från det civila samhället utnyttjas. Samverkan med den civila vädertjänsten är omfattande. Den har utvecklats i den takt som de praktiska förutsättningarna medgivit. Vissa aspekter av denna samverkan belyses i ett samverkansavtal som finns upprättat mellan CFV och SMHI. Nedan beskrivs översiktligt formerna för denna samverkan.

Observations- och mättjänst. – Med början under andra världskriget har försvarmakten (av nödvändighet) upprättat och bekostat en stor del av det svenska observationsnätet. 1982 överfördes den civila delen av dessa stationer till SMHI. Ett tjugotal kvarvarande obs-stationer belägna vid militära etablissemang utför observationer dygnet runt alla dagar (mer än som motiveras av den militära verksamheten). Därutöver har försvarmakten upprättat s k tilläggsstationer, som utför observationer endast i den utsträckning som motiveras av militär verksamhet. Även dessa observationer tillhandahålls den civila vädertjänsten.

Rapporter från väderflygningar liksom övriga väderobservationer från flygplan i luften är speciellt för flygvädertjänst mycket väsentlig information. Denna rapportering utbyts ömsesidigt.

Försvarmakten driver (genom speciell förläggning av utbildning av mätpersonal för krigsorganisationen) två av landets fem synoptiska radiosondstationer.

● ● **Insamling och distribution.** – SMHI insamlar och distribuerar (via ATESTO) utländskt meteorologiskt material. Det svenska observationsmaterialet insamlas till mycket stor del av försvarmakten. Detta förhållande etablerades redan under andra världskriget, då FV:s nyupprättade, landstäckande fjärrskiftnät möjliggjorde snabb förmedling från ett stort antal insamlingsplatser. Resten av det svenska materialet insamlas av SMHI.

En utveckling är på gång mot automatiserad insamling och distribution. SMHI är huvudman för detta ärende.

Prognostjänst. – Huvuddelen av SMHI:s prognosproduktion (väderkartanalyser, prognoskartor, diagram- och tabellframställningar över atmosfärisk skiktning, klartextuttalanden av typen översikter, sjöväderrapporter och allmänna prognoser för ett eller flera dygn)

tillhandahålls i telefax – fjärrskrift och dator – till datorsändningar (liksom i stor utsträckning via massmedierna).

Motsvarande produktion vid de militära regioncentralerna är likaledes fritt tillgänglig i fjärrskrift- och telefaxsändningar. Vissa av dem förutsätter dock särskild mottag-

● ● **Flygvädertjänst.** – Vid fyra flygflottiljer (F4, F10, F17, och F21) ansvarar CFV för väderbetjäning till civil flygverksamhet. Detta innebär bl a utförande av speciell observationstjänst. Utom ordinarie arbetstid biträder därvid meteorolog vid civil flygplats med framställning av TAF för berörd flottilj. Verksamheten är reglerad i avtal mellan CFV och Lfv samt i avtal mellan CFV och SMHI.

Instruktioner för flygvädertjänsten framställs i stor utsträckning i samråd mellan myndigheterna. Informationsutbyte sker kontinuerligt och utvidgas i betydande grad vid årligen återkommande möten.

Utbildning. – Delar av grundutbildningen till försvarsmeteorolog

(högskoleutbildningens analys- och prognoskurs) är förlagd till SMHI och organiserad i samråd med CFV. – Gemensam vidareutbildning för äldre meteorologer administreras och genomförs av SMHI med lärare från båda myndigheterna.

Vid FV:s väderskola (VADS) sker viss vidareutbildning av SMHI-anställda observatörer. – Vid av CFV arrangerade kurser rörande lokalprognosmetoder deltar även civila meteorologer.

Seminarier, föreläsningar och symposier vid myndigheterna är i stor omfattning öppna för deltagande av tjänstemän ur den andra myndigheten.

● ● **Studieverksamhet.** – För ärenden av gemensamt intresse inrättas arbetsgrupper med deltagare ur bägge myndigheterna. Exempel på sådana ärenden är: Isbildning på flygplan, blixtnedslag, dim- och stratusprognostik, satellitbildbehandling, datorprogram, väder-radarfrågor, numerisk prognosverksamhet m m.

Basdata för och genomförda statistiska studier av intresse för den andra myndigheten tillhandahålls fritt. – Omfattningen av samverkan på studieområdet är växande. Begränsande faktor är tillgången på resurser inom båda myndigheterna.

Materielanskaffning. – Till följd av olika former för planering och finansiering har gemensam materielanskaffning i större skala inte kunnat tillämpas. Vissa ekonomiskt värdefulla samköp förekommer dock, t ex radiosonder. Viss förbrukningsmateriel köper försvarmakten direkt från SMHI (t ex kartor).

Uppdragsverksamhet. – Under ett par vintersäsonger har vid F4 på uppdrag av SMHI bedrivits fjällvädertjänst. Verksamheten har fått mycket gott omdöme och använts som ett exempel på hur samverkan mellan myndigheterna kan arrangeras. – Trots detta har verksamheten numera lagts ned. En varningstjänst för fjällområdet har i stället upprättats i Sundsvall. Den fyller emellertid inte samma funktion.

Några andra uppdrag finns inte f n från SMHI till CFV.

● ● **Internationella kontakter.** – SMHI företräder Sverige i vädertjänstfrågor vid utländska kontakter och deltar regelbundet i olika typer av sammankomster i WMO:s och andra internationella organisationers regi. Rapporter från dessa möten liksom annan utländsk dokumentation tillhandahålls CFV av SMHI.

Båda myndigheterna delger varandra reserapporter från besök vid utländska meteorologiska myndigheter och institutioner. – I viss utsträckning arrangeras gemensamt omhändertagande av utländska besökare. ■

Sven-Bertil Nordström, VädL

SAMVERKAN mellan CIVIL & MILITÄR väderpersonal

En kinesisk meteorologdelegation besökte Sverige och FV 1983. Här gästerna på Väderskolan, F5.

